

Op 5 juni 2019 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van de heer Malkis Jajan van de fractie VVD gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Malkis Jajan (VVD) inzake Integratie vluchtelingen.

Op 26 mei jl. berichtte het FD ¹ over de zorgen van de SER rondom de gebrekkige arbeidsparticipatie van vluchtelingen. In dit derde onderzoek in enkele jaren geeft de voorzitter van de SER Mariëtte Hamer (voormalig fractievoorzitter PvdA) aan “voor de derde maal -nu heel hard- op de gong te slaan”. Hamer geeft aan dat als er niet snel verbeteringen worden geboekt het sentiment jegens vluchtelingen slechter wordt.

Uit het Enschedese rapport Meedoen en Thuis voelen blijkt dat in Enschede slechts 7% van de statushouders een baan heeft en maar 7% een studie volgt. Een heel laag percentage. De VVD Enschede moet tot haar teleurstelling constateren dat in Enschede de resultaten van het programma “meedoen en thuis voelen”, vooral “niet meedoen en thuiszitten” lijken te zijn. Daardoor vinden wij dat de integratie van vluchtelingen in Enschede anders moet.

Als al deze mensen in de bijstand en/of aan de zijlijn blijven, dan zien wij voor Enschede een financieel en maatschappelijk doemscenario: de kosten zijn niet te overzien en de kans op goede integratie wordt steeds kleiner.

Het programma Meedoen en Thuis voelen loopt in 2019 af. De VVD Enschede wil graag weten wat het college met het integratievraagstuk in 2020 van plan is. De VVD Enschede heeft zelf ook een aantal suggesties en vragen:

Vraag 1

Kent u de oproep van het SER om veel meer en daadkrachtiger werk te maken van integratie van nieuwkomers in ons land en vooral zorgen dat zij gaan werken en bijdragen aan de samenleving?

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening van de VVD dat gezien de genoemde Enschedese cijfers over het aantal werkenden en studerenden, de integratie van statushouders in Enschede slecht verloopt?

Nee, het College deelt deze mening niet. Bij het percentage van 7% naar werk en 7% naar studie moet worden bedacht dat statushouders die net in onze gemeente wonen de Nederlandse taal nog niet machtig zijn en daardoor nog geen reële kans hebben op de arbeidsmarkt of om toegelaten te worden tot een opleiding. Deze kansen nemen toe naarmate ze langer in Nederland zijn, maar de participatie in werk en studie van statushouders kan wel verder verbeterd worden. Dit is overigens een breed gedeelde landelijke opvatting. De Inburgeringswet die momenteel van kracht is werkt op dit gebied onvoldoende. Mede daarom wordt op dit moment een nieuw inburgeringsstelsel ontwikkeld.

¹ <https://fd.nl/economie-politiek/1302284/statushouders-blijven-hardnekkig-in-de-bijstand>

De meeste gemeenten, inclusief Enschede, zijn al druk bezig om zich voor te bereiden op deze nieuwe Wet Inburgering die per 1 januari 2021 van kracht wordt. De gemeente Enschede is bijvoorbeeld in 2018 gestart met het intensiever begeleiden van statushouders en het voeren van regie op de integratie. Op dit moment worden alle statushouders die vanaf 2016 in Enschede zijn gekomen begeleid door het Regieteam. Met deze aanpak hebben we statushouders sneller en beter in beeld dan voorheen, waardoor we hen ook beter kunnen ondersteunen in het meedoen in de Enschedese maatschappij. Ook zijn voor de inburgeraars 2 Adviseurs Werk aangesteld die kennis hebben van de inburgering én van uitplaatsing op de arbeidsmarkt.

Deze aanpak blijkt succesvol: het aantal uitplaatsingen van statushouders naar werk was voorheen gemiddeld 5 per jaar, terwijl in de eerste vijf maanden van 2019 al 31 statushouders naar werk zijn begeleid. Het gemiddelde aantal statushouders dat uit de uitkering stroomde vanwege studie lag eerder op 5 per jaar, dit aantal is in 2018 al gestegen naar 27. Wij verwachten dat deze positieve lijn zich verder door zal zetten in de komende jaren.

Vraag 3

Kunt u de cijfers met betrekking tot het aantal statushouders in de bijstand uitsplitsen in statushouders die naar Enschede zijn verhuisd en statushouders die hier via de taakstelling zijn gehuisvest? Zo nee, waarom niet?

Ja, zie hieronder.

	Hoofduitkering	Partner	Totaal
Taakstelling	326	171	497
Op eigen beweging	169	51	220
Totaal	495	222	717

Vraag 4

Hoeveel statushouders met een bijstandsuitkering leveren een (maatschappelijke) tegenprestatie? Kunt u de geleverde tegenprestaties kwantificeren in het aantal uren?

We behandelen iedereen gelijk. De maatschappelijke tegenprestatie wordt voor de totale bijstandspopulatie in Enschede alleen als laatste mogelijkheid toegepast en hiervan is voor deze doelgroep nog geen sprake geweest. Primair wordt het meedoen in de samenleving via vrijwilligerswerk of andersoortige sociale activeringstrajecten nadrukkelijk gestimuleerd door zowel de gemeente als de ketenpartners in de stad. Hierbij wordt opgemerkt dat ook voor het doen van vrijwilligerswerk een basaal niveau van de Nederlandse taal is vereist. In onderstaande tabel staat het aantal statushouders dat deelneemt aan sociale activeringstrajecten en/of parttime werkt. Het aantal uren dat een statushouder per week aan activering besteedt wordt niet geregistreerd.

	Hoofduitkering	Partner	Totaal
Parttime werk	59		59
Sociaal activeringstraject	306	137	443
Parttime werk én sociaal activeringstraject	45		45
Totaal	410	137	547

Vraag 5

Welke mogelijkheden ziet u om een (maatschappelijke) tegenprestatie (ook) te verplichten voor statushouders?

Zie de beantwoording van vraag 4.

Vraag 6

1% van de statushouders uit 2018 heeft inmiddels een baan. Kunt u aangeven hoe het deze groep wel is gelukt om binnen een jaar aan het werk te gaan en kunt deze bevindingen gebruiken in een nieuw, effectiever integratieprogramma?

In 2018 is het Regieteam Integratie van start gegaan. Met deze aanpak hebben we statushouders sneller en beter in beeld dan voorheen, waardoor we deze mensen ook beter kunnen ondersteunen in het meedoen in de Enschedese maatschappij. We zijn hierdoor ook beter in staat om mensen sneller naar (duurzame) arbeidsplekken toe te leiden. De werkwijze van het Regieteam Integratie blijkt succesvol te zijn en sorteert al voor op de structuur van de nieuwe inburgeringswet (2021). De succesvolle aanpak van het regieteam wordt zeker meegenomen in het integratiebeleid dat ook na 2019 zal plaatsvinden.

Vraag 7

In hoeverre zijn de diploma's gewaardeerd van de 12% statushouders in Enschede die een universiteitsopleiding gevolgd hebben? Deelt u de mening van de VVD dat waardering van een diploma een goede eerste stap is naar een baan?

In algemene zin maakt diplomawaardering standaard onderdeel uit van de intake door het regieteam. Deze diploma's zijn dus ook gewaardeerd en dit is inderdaad een goede eerste stap naar een baan.

Het grootste deel van de diploma's is gewaardeerd op het niveau dat overeen komt met een Nederlands bachelor- of masterdiploma. Een aantal statushouders is nog in afwachting van de waardering en in een enkel geval is het diploma gewaardeerd op MBO4-niveau.

Nota Bene: Voor een goed begrip wordt opgemerkt dat de 12% waaraan wordt gerefereerd, een analyse betreft van de deelnemers van het Doe Mee in Enschede programma (te vinden in update#4 van het Actieprogramma Meedoen en Thuisvoelen), en niet van het totale aantal statushouders in Enschede. In Enschede wonen ook statushouders die het programma (nog) niet gevolgd hebben.

Vraag 8

Welke plannen zijn er met betrekking tot een nieuw integratieprogramma in 2020? Deelt u de mening van de VVD Enschede dat er een nieuw en vooral effectiever integratieprogramma nodig is?

Het College is van mening dat er een vervolg moet komen op het huidige actieprogramma. Het actieprogramma voor na 2019 wordt afgestemd op de nieuwe wetgeving en de daarin beschikbare middelen. De nieuwe Wet Inburgering geeft gemeenten meer regie op het gehele inburgeringsproces van statushouders en heeft ook oog voor de inburgeraars die het taalniveau A2 niet zullen halen. Enschede heeft in aanloop op de nieuwe wet Inburgering reeds een Regieteam Integratie, dat statushouders intensief begeleidt en specifieke aandacht geeft vanaf het begin tot aan de uitplaatsing naar betaald werk.

Vraag 9

Deelt u de mening van de VVD Enschede dat in een nieuw integratieprogramma de focus met name op "aanpassen", integreren en bijdragen aan onze samenleving moet zijn, in plaats van op "thuisvoelen"?

Nee, de titel is destijds zorgvuldig en in samenspraak met inwoners van Enschede tot stand gekomen. Iemand die zich thuisvoelt leert beter en is beter in staat om mee te doen dan iemand die gedwongen wordt om zich aan te passen.

Enschede, 25 juni 2019

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de loco-Burgemeester,

E.A. Smit

N. van den Berg